

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehădia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurașana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riuereana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăneana, Țibleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sămărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Pro veritate.

De patru decenii și mai bine, «Albina» îndeplinește o însemnată misiune economică și financiară în patria noastră. Înfiițată cu scop să servească — în prima linie — interesele economice ale țaranului român, ea a fost în trecut și a rămas până astăzi, izvorul principal de credit pentru cea mai mare parte a neamului nostru din țările Coroanei Sfântului Ștefan.

Dar fără a pierde nici când din vedere scopul primordial, pentru care s'a înființat și pe care l-a servit cu statornicie, «Albina», în măsura, în care s'a dezvoltat, a căutat să îndeplinească și o misiune economică mai largă, o misiune de caracter general, oferind mijloacele sale de credit tuturor celor vrednici, fără deosebire de limbă, fără deosebire de naționalitate. Prin această lucrare a sa, a devenit o instituțiune de folos obștesc, în jurul căreia s'au concentrat și nenumărate interese economice străine, interese, cari toate au fost menajate și satisfăcute în modul cel mai culant și obiectiv. Faptul acesta a fost recunoscut și apretiat de toți oamenii de bine. El a fost semnalat chiar și în presa străină și încă prin unii din cei mai de frunte bărbați ai vieții publice maghiare, cari s'au simțit îndemnați să remarce activitatea obiectivă, corectă și umană a «Albinei». La aceasta mai putem adăoga, că și arhiva institutului păstrează o mulțime de dovezi despre recunoștința lumii străine față de prima noastră bancă românească. Bărbați

cu nume ilustre în istoria poporului maghiar i-au adresat — fără nici o rezervă — mulțămirea lor pentru sprijinul, de cari au fost împărtașiți. Iar în timpul din urmă chiar și unele autorități publice s'au convins și au recunoscut, că la «Albina» cliențela străină se bucură de toate favorurile posibile și că între această cliențelă și cea românească, nu se face absolut nici o deosebire. O astfel de activitate, mărturisită și adevărată de însăși lumea străină, așa credem, îndreptățește «Albina» să aibă considerația și recunoștința tuturor.

Dacă «Albina» a ajuns să poată îndeplini o astfel de misiune însemnată și de folos obștesc, aceasta are a se atribui și mulțami exclusiv concepțiilor luminate cu privire la misiunea institutului, de cari au fost stăpâniți, cei ce l-au condus și administrat. Toți ceice au stat în fruntea institutului acestuia, au înțeles, că «Albina» are un singur teren de lucrare, terenul activității economice și financiare. Pe acest teren s'au concentrat cu toate puterile lor, lăsând în grija altora preocupările de altă natură. Cel mult, dacă s'au mai preocupat de chestiunile culturale și bisericesti ale neamului. Special însă au ținut absolut incompatibil cu chemarea lor, activitatea politică, de care s'au ținut cu toții departe, ca de un lucru, care, în împrejurările noastre, nu poate aduce nici un folos instituțiunii, ce serveau. Iar dovada cea mai evidentă despre toate acestea a dat-o însuși fostul director al institutului, dl Parteniu Cosma, care din momentul când a luat conducerea «Albinei» s'a retras cu totul din viața politică, s'a dedicat exclusiv chestiunilor economice și

care a căutat să grupeze în jurul institutului tot elemente libere de preocupările politice. Punctul acesta de vedere a fost strict observat totdeauna și este și astăzi. El a rămas ca un principiu fundamental de conduită în viața și activitatea institutului «Albina».

În timpul din urmă însă — durere — au obvenit unele împrejurări, cari au determinat pe unii să creadă, ori, mai bine zis, să presupună, că institutul «Albina» s'ar fi abătut dela linia sa de conduită din trecut și că n'ar mai fi observând cu strictetă principiul de a se ține departe de acțiuni politice. Două au fost cu deosebire împrejurările, cari au alimentat aceste presupuneri. Deoparte a fost împrejurarea, că directorul institutului, dl Parteniu Cosma, în vara anului trecut, s'a depărtat din Sibiu și a rămas timp mai îndelungat, împreună cu familia sa, în România, iar de altă parte, că unele persoane, cari au aparținut cadrelor oficiale ale «Albinei» s'au refugiat peste munți și au început a duce din capitala țării românești o campanie condamnabilă în contra statului și monarhiei noastre.

Ce privește depărtarea din Sibiu a dlui Parteniu Cosma, putem spune, că ea a urmat pe baza concediului său obicinuit, pe care, de mai mulți ani încoace, l-a petrecut la băile de mare din Constanța și la proprietățile sale din Călimănești. Trebuind să urmeze o cură mai îndelungată, ceea ce pentru etatea sa înaintată nu prezintă un lucru deosebit, dl Cosma nu s'a mai putut reîntoarce nici mai târziu, ci și-a cerut pensionarea. Faptul acesta nu este de natură a îndreptăți presupunerea, că dl Cosma și-ar fi schimbat credințele sale politice. Toată lumea știe, că dânsul, deși, cum am zis mai sus, dela trecerea sa la «Albina» s'a retras de tot din viața politică, a rămas un sincer aderent al ideii unei convețuiri pacifice — întemeiate pe respect reciproc — între Maghiari și Români. Și aceasta părere, desigur, o mărturisește și astăzi. Din acest motiv avem cea mai bună speranță, că nu peste mult dl Parteniu Cosma se va reîntoarce în patrie și atunci vor amuți desigur orice presupuneri cu privire la motivele petrecerii sale în România și la credințele politice, ce le mărturisește.

Nu tot astfel putem însă spune despre ceilalți, cari au aparținut cândva cadrelor oficiale ale «Albinei» și cari faptic s'au refugiat în România, de unde agită contra țării noastre. Aceștia sunt poetul O. Goga, fost membru în consiliul de administrațiune al «Albinei» și câțiva funcționari mai inferiori. Ținuta acestora trebuie stigmatizată în modul cel mai hotărât. Tocmai de aceia ținem, că direcțiunea institutului a făcut un lucru corect și a răspuns sentimentului general, când, prin un comunicat oficial, ce se pu-

blică în alt loc al foii noastre, a condamnat și înfierat agitațiile celor ce au fost oarecând în legături oficiale cu «Albina», — și a arătat că organele institutului au tras consecuențele față de cei desertăți dela datorințele lor.

Suntem siguri acum, că în urma acestor declarațiuni categorice și informațiuni pozitive, vor încetă presupunerile și bănuielile, cari au planat asupra institutului «Albina», bănuieli — durere — alimentate nu numai de străini, ci și de unii de ai noștri, și se va întări și mai mult aceea încredere veche și binemeritată, care, de altfel, s'a dovedit totdeauna justificată față de acest institut. Vor încetă, pentru că adevărul este unul singur, acel mărturisit de trecutul corect și cinstit de aproape un jumătate de veac al «Albinei».

Uniunea economică a Puterilor centrale.

Am arătat în ultimii doi numeri ai revistei noastre părerile dominante în Germania și Austro-Ungaria asupra importanței chestiunii a uniunii economice a Puterilor centrale, scoasă la iveală prin războiul în curgere. Drept completare a celor publicate și pentru a înlesni aprofundarea întreg complexului de chestiuni în legătură cu marea Uniune economică proiectată, lăsăm să urmeze interesantele păreri, exprimate asupra numitului proiect, de către consilierul de justiție Dr. Baumert.

«În cele patru state, cari astăzi luptă umăr la umăr (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia) și cari dejă sunt numite toate la un loc Puterile centrale sau mediterane («Mittelmächte») — zice Baumert — s'au ridicat voci ponderoase, cari pledează pentru o uniune economică între ele — după încheierea păcii ori dacă este posibil și mai înainte.

Bineînțeles uniunea aceasta economică presupune mai întâi ca alianța militară de ofensivă și defensivă între aceste patru state să fie menținută, ba ca ea să fie alcătuită și mai durabil, prin o sancționare din partea corpurilor legiuitoare a celor patru state.

Dar partea pur militară nu o vom discuta aici. La tot cazul aceste patru state vor fi și în viitor amenințate deopotrivă prin impulsul de expansiune al Rusiei, și de ura panslaviștilor, care nu va fi mai mică nici după război. Prin urmare dacă cele patru puteri centrale vor trebui să susție alianța militară între ele, tot așa necesar li-se impune încheierea unei uniuni economice. Aceasta va să zică, că ele vor trebui să-și întocmească chestiunile lor economice astfel ca să-și dea preferință în punctul acesta lor înșile față de alte state.

Scopul principal al acestei uniuni însă va fi ca într'un nou caz de război aceste patru state să fie în stare să-și satisfacă singure unul dela altul toate exigențele în cursul unei lungi durate de război.

Pentru ca această uniune să poată fi realizată, există multe mijloace.

1. Întâiu *vama prohibitivă*. Prin aceasta se va nizu, ca cele patru state să urce cât mai mult orice

fel de vamă în afară; vămurile între ele sau să fie reduse la un minim, sau pot fi și desființate cu totul.

2. La ceea ce se tinde prin vămile prohibitive, se poate ajunge mai cu siguranță și cu mai mult succes, prin cartele, syndicate ori monopoluri. Dacă de pildă Germania realizează propunerea contelui Kanitz, permițând importul de cereale în Germania exclusiv unei societăți constituite spre acest scop, atunci acest syndicat poate cumpăra cantitățile de cereale ce i lipsesc Germaniei din celelalte trei state. Prin aceasta devine și vama prohibitivă de ordin secundar. Totașă se comportă cazul cu petrolul. Atunci nu sunt de lipsă monopoluri de stat, ci scopul se poate ajunge prin syndicate diferite pentru diferitele mărfuri. Astfel de syndicate le poate constitui orice stat din cele patru pentru sine, sau apoi se pot închipui și carteluri făcute de toate statele aliate în scopul de a crea o comunitate economică pentru singuratic ramuri.

Dejă există o societate germano-austro-ungară, creată de aceste două state pentru importul de cereale române. Societăți analoge pot fi făcute și pentru timpul de pace.

3. Vor trebui, ca în condițiunile de circulație a celor patru state între ele să se aducă cât mai multe ușurinte și ameliorări. Vor trebui clădite nu numai linii ferate cari să lege Germania cu teritoriile Turciei din Azia-mică direct ci și peste Dardanele și Bosfor vor trebui făcute poduri sau tuneluri sub alviile lor.

Interesul Germaniei și Austro-Ungariei la participarea acestor întreprinderi nu este mai mare ca și al Bulgariei și Turciei. Tot astfel impedimentele dela Porțile de fier vor trebui delăturate și Dunărea trebuie superiorizată pentru navigațiune.

4. Tarifele poștale vor trebui ieftinite pentru comunicația între cele patru puteri centrale, în felul cum ele există dejă între Germania și Austro-Ungaria.

5. Dreptul cambial și codul comercial va trebui modificat pe o bază unitară pentru toate cele patru state. (A existat doar altă-dată același drept cambial și comercial pentru Germania și Austro-Ungaria). Greutățile nu sunt invincibile, ca să nu se poată familiariza atât Bulgaria, cât și Turcia cu o lege comercială pentru toate cele patru statele aliate.

6. Se va putea introduce aceiași unitate monetară, aceiași monetă de aur în toate cele patru state, cum a fost cazul și cu uniunea monetară latină. Dacă se poate face o convenție monetară, care să aibă aceiași unitate a monetei de aur, valuta de hârtie poate să și-o menție deocamdată fiecare stat pe a lui, până când nu se va face posibilă și o valută unitară.

7. Se vor putea da preferințe între cele patru state și pentru cetățenii lor, normate prin lege referitor la cumpărarea de proprietăți, exercierea comerțului, admiterea la școli etc.

Ajung deocamdată aceste punctuațiuni, deși ele nu epuizează condițiile, cari pot uni cele patru state în cele mai strânse raporturi.

O astfel de uniune economică nu se poate turna dintr'odată într'o formă precisă. Deocamdată se va forma o legătură legeră, ce se va putea strânge tot mai bine, potrivit necesităților.

Când uniunea va fi perfectă, posibil că și micile state învecinate vor dori din cauza greutateilor

vamale, ce se vor crea pentru ele, a fi primite în uniunea aceasta.

Condițiunea, sub care s'ar putea admite însă și aceste state mici ca să facă parte din uniune, ar fi totdeauna, ca ele să se alătore și la alianța militară contra Rusiei, care este baza alianței celor patru puteri centrale. Ele vor trebui să se legătuiască că vor intra cu toată puterea lor armată cu noi alături în orice caz de războiu împotriva Rusiei.

Așa numitele state neutrale nu pot fi luate în considerare la acceptarea de membri în uniunea economică a Puterilor centrale.

Dar și dacă mai târziu se vor conforma acestei condiții primordiale astfel de state neutrale, și vor găsi primire în uniune, totuși ar fi riscat ca uniunea să primească eventual și state ca Italia ori Franția, deși părerea aceasta are mulți aderenți. Franția și Italia au lipsă de export de victualii spre mare. Ele mai curând ar forma un balast pentru uniunea centrală, și nici decum o ușurare.

O uniune economică, care să se mărginească la cele patru puteri centrale, ce luptă azi alături, eventual augmentată cu unul sau două din micile state vecine, va deveni independentă și va putea constitui o economie politică a ei proprie. O uniune mai mare, în urma mărimii sale nu va putea ajunge la o mai mare putere, ci la o slăbire a ei.

Dar deocamdată ar fi bine ca uniunea să se mărginească peste tot numai la cele patru puteri centrale».

Intrucât realizarea acestor idei expuse de iuristul german, va fi posibilă, viitorul ne va arăta. În Ungaria vederile acestea nu sunt împărtășite general, și chiar dintre membrii marcanți ai guvernului sunt unii, cari nu consimt cu ele.

B.

Acțiunea de colonizare a băncilor săsești.

Încă pe la finele lui Noemvrie a. tr. reprezentanții institutelor de bani săsești, împreună cu un însemnat număr de fruntași sași, s'au întrunit în Sibiu la o conferință, a căreia unic obiect de desbatere a fost *chestiunea colonizărilor cu concursul institutelor de bani săsești*.

Este o problemă veche aceasta în sinul poporului săsesc, care în deceniile trecute a făcut dejă experimentări — în parte nereușite — cu colonizările. Totuși ea a fost pusă din nou în discuțiune tocmai în vremurile acestea turburi, accentuându-se importanța și necesitatea acțiunii de colonizare, cu interesele de conservare ale poporului săsesc și cu necesitatea de a umplea golurile, ce războiul le lasă în sinul acestui popor, numericește și așa destul de redus.

Mijloacele financiare, reclamate de noua acțiune de colonizare, care se va inaugura în prima linie prin cumpărări de moșii potrivite scopurilor de colonizare urmărite, au hotărît a-l pune la dispoziție institutele de bani săsești.

În scopul acesta banca „Siebenbürger Vereinsbank“ din Sibiu, care și până acum a avut un rol

însemnat în acțiunile de colonizare din trecut ale Sașilor și-a urcat capitalul s.c. dela K 1 mil. la K 4 milioane. Din suma de 3 milioane, cu cât s'a urcat capitalul, au hotărât a contribui cele două mari bănci săsești din Sibiu, „Hermannstädter Allgemeine Sparkassa“ și „Bodenkreditanstalt“ cu câte K 1 milion; afară de aceasta aceste două bănci mai pun la dispoziție împreună K 2 milioane în hârtii de valoare, pentru crearea unui fond de garanție de minimal K 3 milioane, în baza căruia banca de colonizare săsească să poată emite succesiv până la suma de K 60 milioane obligațiuni cu dobânzi fixe, în temeiul art. de lege XXXII: 1897. Al treilea milion, pentru completarea capitalului băncii „Vereinsbank“ la K 4 mil., au hotărât a-l subscrie celelalte bănci săsești din Brașov, Sighișoara, Mediaș, Bistrița etc.

Îată deci pe cale a se înfăptui, înaintea ochilor noștri, o acțiune în stil mare din partea compatrioților noștri Sași, acțiune, care pentru tendințele sale, și scopurile, ce le urmărește, merită întreaga atențiune și a cercurilor conducătoare ale poporului nostru.

Acțiunea de colonizare proiectată din partea băncilor săsești, a provocat de altcun nedumeriri și a alarmat și opinia publică maghiară, care vede deja de pe acum luând aceasta acțiune proporțiile unei primejdii germane.

Pentru liniștirea opiniei publice s'a simțit îndemnat a se declară asupra chestiunii în mod semiformal însuși guvernul, prin rostul consilierului ministerial din ministeriul agriculturii Dr. Koos Mihály, conducătorul expoziției ardelenice de colonizare. „Svonurile referitoare la acțiunea de colonizare a Sașilor — a zis reprezentantul guvernului — au produs îngrijorări exagerate. Acțiunea aceasta nu are importanță atât de mare, precum cred unii. Guvernul ce este drept, are cunoștință despre acțiunea proiectată, dar nu o sprijinește. (S'a fost scris că Sașii au și sprijinul guvernului!) Diligența și dragostea de muncă a Sașilor nu numai, că nu este periculoasă, ci este din contră deamănă de imitare. De o colonizare cu Germani din afară de frontieră, preste tot nu este vorba, după cum acțiunea preste tot nu are caracter germanizator. Părerea răspândită în Ardeal, din isvor necunoscut, că firele acțiunii de colonizare a Sașilor ardeleni ar duce în Germania este greșită. În Germania chestiunea aceasta n'a format obiect de discuțiune și cercurile germane n'au nici o legătură cu aceasta acțiune, care este o acțiune exclusiv ardeleano-săsească“.

Nu știm dacă declarațiile acestea ale unui factor competent al guvernului, declarații, ce au văzut pentru prima dată lumina zilei în rubrica telegramelor fruntașului organ săsesc „Sieb. Deutsches Tageblatt“, vor avea darul să liniștească pe toți cei interesați și nedumeriți în fața noii acțiuni de colonizare a Sașilor. La tot cazul în butul declarațiilor semiformale de mai sus, ori poate tocmai pentru destăinuirile, ce ni-se fac prin ele, mobilizarea capitalului băncilor săsești pentru

scopurile acțiunii ardeleano-săsești va trebui urmărită în toate fazele ei, cu potențată atențiune de cei interesați și nu în ultima linie și de fruntașii poporului nostru.

Importul de porumb din România.

— O dare de seamă. —

Cred că nu va fi fără interes, ba este chiar necesară o mică dare de seamă asupra aprovizionării populației din comitatul Hunedoara cu porumb din România — făcută în trecutul apropiat.

Baza umanitară, pe care a fost așezată această acțiune de aprovizionare este deobște cunoscută.

Cu toate acestea trebuie să insistăm asupra ei, ca să lămurim în câteva cuvinte, tot ce s'a legat de acțiunea aceasta de salvare, și tot ce credem că sunt îndreptățiți să aștepte, cei mulți și năcăjiți dela noi, în viitor.

Acțiunea de aprovizionare a populației din comitatul Hunedoarei cu porumb, importat din România, acțiune răsărită din recunoașterea trebuințelor mari și arzătoare ale mulțimii — a inițiat-o și condus-o „Agricola“ din Hunedoara, cu concursul celorlalte bănci din comitat.

Cu toate greutatele enorme, ce vitregitatea vremurilor le-a pus în calea muncii noastre desinteresate, totuși putem constata cu satisfacție, că ea nu a fost zădarnică și am reușit, cu puteri unite, să satisfacem o bună parte a marilor trebuințe ale populației.

În comitatul nostru s'a simțit lipsa de alimente mai mult ca ori unde. Această împrejurare a știut-o aprecia atât comitele suprem al comitatului nostru dl Mára László, cât și vicecomitele dl Csulay Lajos, arătând ambii multă sollicitudine față de acțiunea urmată.

Având odată interesul și bunăvoința acestor doi factori diriguitori ai comitatului, munca noastră a fost mult înlesnită și promitea rezultat mai sigur.

Am mai avut norocul că bărbați înțelegători de situații, ca ministrul de finanțe al țării românești dl Emil Costinescu, să ne sprijinească, punându-ne la dispoziție pentru trebuințele comitatului nostru porumb în cantitate nelimitată și cu prețuri foarte reduse. Conducătorii Băncilor Populare încă ne-au stat la îndemână, în frunte cu directorul general dl Fotin Enescu. Așa apoi am reușit să importăm din România 111 vagoane de porumb despre plasarea căruia prezint următorul tablou:

Pentru populația din pretura	Deva	173,745	kg.
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„
„	„	„	„

Împărțirea porumbului s'a făcut prin băncile „Ardeleana“, „Hațiegana“, „Crișana“, „Geogeană“, „Kerületi“, „Ilia“, „Societatea ocazională“, „Deva“, „Agricola“ și primpretorul Ianza. Reprezentantii acestor bănci s'au întrunit la o consfătuire, ținută la Deva în 28 Nov. a. c. fiind de față d-nii: Dr. Aurel Vlad, Dr. Octavian Sglimbea, Dr. Ioan Papp, Ioan Ghișa, Ioan Budiș, Iosif Csuts, F. Kohn și subscrișul.

În această consfătuire am făcut un raport amănunțit asupra sumelor plătite în România, plăți bazate pe documente în regulă, apoi încassarile ce le-am făcut prin împărțirea porumbului.

Din cifrele acestea rezultă că la 111 vagoane de porumb a rămas un plus de câștig de K 3200.—. Acest mic plus l-am rezervat pentru acoperirea speselor neprevăzute, isvorite mai cu seamă din taxele de locație (fekbér) etc.

Aici notez că din lipsă de vagoane ne stau încă la Părăul Frate (stațiune între Turnu-Roșu și Căineni) 30 de vagoane de porumb, de aproape 3 săptămâni.

Din socotelile prezentate domnii reprezentanți ai institutelor noastre din comitat, s'au convins că străduința noastră de a fi de folos în primul rând popoului dela sate și-a avut — amăsurat împrejurărilor — isbânda cuvenită.

Nădăjduim, că pe viitor tot mai mult vom putea fi de folos celor lipsiți și avizați la sprijinul nostru, aceasta cu atât mai vârtos, cu cât experiențele câștigate până acum, cu multă trudă, pe acest nou teren de muncă a noastră, ne vor fi bune călăuze și de bun folos, în activitatea noastră viitoare pe acest teren.

Hunedoara, Decembrie 1915.

Nicolae Macrea.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 30 Decembrie 1915.

În piața internațională de bani nici o schimbare dela ultimul nostru raport încoace. Discontul privat se menține în Berlin la 4% și în London 5 $\frac{1}{4}$ %.

În piața internă de bani domnește o abundență extraordinară de bani, ofertele fiind constant numeroase, cererea din contra minimală. Discontul privat a costat 2 $\frac{5}{8}$ % pentru cambii vieneze de prima bonitate, 3 $\frac{1}{4}$ % pentru cambii de aceeași categorie budapestane și 3 $\frac{1}{2}$ % pentru cambii de portofoliu.

AFACERI DE DARE.

Terminele reducerilor de dare. Art. de lege XIV. 1915, precum se știe, prevede pentru anumite cazuri și stări, provocate de starea de războiu, anumite reduceri la dări. Astfel conform §-ului 7, al art. de lege amintit, contribuabilii, cari pot documenta, în mod vrednic de credință, că baza dării lor de câștig cl. III, fixată în mod valid pe anii 1914—1916, în urma intrării lor sub drapel, a obligării lor la alte prestații personale sau a împrejurărilor extraordinare, provocate de starea de războiu, s'a redus cel puțin cu 50%, pot cere reducerea dării lor.

Cererile pentru reducerea acestor dări trebuie prezentate din partea interesatilor, cel mai târziu *până la finele lui Ianuarie 1916 la direcțiunea financiară*, care le va prezenta comisiunii pentru reclamarea dărilor.

Asemenea poate cere și rectificarea ulterioară a dării de venit de războiu, fixată în mod valid, dacă contribuabilul dovedește, în mod vrednic de credință, că baza de dare, în urma împrejurărilor excepționale provocate de starea de războiu, a intrării lui sub drapel, în urma boalei sau infirmității sale sau în urma altor împrejurări — s'a redus cu cel puțin 30%.

Cererile acestea deasemenea trebuie prezentate, *până la finele lui Ianuarie 1916, la ministrul de finanțe.*

*

Competința de timbru a împrumutului nerealizat.

Dacă împrumutul intenționat a se contracta dela un institut de bani nu se realizează, atunci timbrul aplicat pe obligațiunile de împrumut este a se restitui; aceasta însă numai dacă debitorul a dat o obligațiune de împrumut, dar nu și atunci când s'a încheiat un contract de împrumut.

(Judec. admin. sub Nr. 16209/914).

*

Competințele erariale ale societăților pe acții licuidate. Pentru competențele erariale ale societăților pe acții licuidate, membri direcțiunii nu sunt responsabili.

(Judec. admin. sub Nr. 24011/913).

CRONICĂ.

Comunicat oficial dela „Albina” din Sibiu. Primum spre publicare dela Direcțiunea institutului „Albina”, comunicatul de mai jos, privitor la declarațiile făcute de ședința plenară a direcțiunii institutului la 18 Dec. 1915:

„Față de anumite bănuieli nebazate de ordin politic, ce s'au ridicat în timpul din urmă asupra institutului

Direcțiunea își ține de datorință să enunțe pentru toți cei interesați, cum și pentru publicul mare, că institutul nu a avut nici când amestec în chestii politice. Direcțiunea regretă și condamnă în modul cel mai hotărât, ținuta ostilă față de statul nostru a acelor persoane, cari se află de prezent refugiate în România, dar oarecândva au aparținut cadrelor oficiale ale institutului.

Cu privire la aceste persoane, a căror agitație condamnabilă stă în contradicție cu credința nestrămutată a popoului nostru față de tron și patrie, Direcțiunea ține să se știe, că:

1. dl Octavian Goga a încetat încă cu finea anului trecut (1914) a mai fi membru al direcțiunii, ne mai fiind ales de adunarea generală a acționarilor,
2. oficialului de contabilitate pensionat, Iuliu Enescu, i-s'a detras pensiunea, și

3. ceilalți funcționari inferiori (Aurel Esca, C. Bobancu și V. Lacea), care au părăsit pământul patriei, au fost destituiți, îndată ce s'a știut de refugierea lor.“

*

Nou censor român la „Banca Austro-Ungară“. Precum suntem informați, dl *Dominic Rațiu*, dirigentul filialei din Lugos a „Albinei“, a fost numit *censor pentru filiala din Lugos a Băncii Austro-Ungare*.

Cunoscător temeinic a oamenilor și relațiilor financiare-economice din întreg Bănatul, dl Rațiu este o excelentă acuziție pentru Banca Austro-Ungară și va putea face în onorifică funcție, la care a fost chemat, cele mai prețioase servicii atât băncii de emisiune, cât și clientelei acesteia: instituțiilor ca și particularilor.

„Victoria“ din Arad pentru scopuri culturale și de binefacere. În o ședință recentă a sa direcțiunea fruntașului nostru institut financiar „Victoria“ din Arad, a distribuit pentru diferite scōpuri culturale românești și caritative, frumoasa sumă de K 4650.—. Între aceste donațiuni figurează și o sumă de K 2000 pentru „Fondul internatului de băieți“, ce-l va ridica „Victoria“ pe cheltuiala sa proprie în Arad.

Centrala institutelor de bani. Precum am anunțat în numărul nostru ultim desbaterea proiectului centralei institutelor de bani se va începe în ședința dela 3 Ian. a. c. a parlamentului. Comisiunea financiară a parlamentului a pertractat proiectul în ședința sa dela 20 Decembrie a. tr. Proiectul a fost primit cu unele modificări mai neînsemnate; între altele se referă modificările făcute, la intervenția centralei la liquidarea institutelor de bani, apoi s'a modificat opreliștea de a se înființa până la 1 Ianuarie 1919, adecă timp de 3 ani, institute de bani noue, în sensul că institutele de bani, ca societăți pe acții, înființate cu capital de preste K 20 milioane, precum și însoțirile, cari se vor înființa ca membre a vre-unei centrale de însoțiri, recunoscută de ministrul de finanțe, vor fi scoase de sub opreliștea din chestiune, adecă astfel de bănci și însoțiri se vor putea înființa și în proximii 3 ani. Un paragraf nou stabilește, că dispozițiile art. de lege XIV: 1901 §. 5 privitoare la incompatibilitatea deputaților are valoare și asupra centralei institutelor de bani.

În fine comisiunea financiară a sulevat ideea și a recomandat guvernului să întregească eventual dispozițiile §-ului 6 cu o nouă dispoziție, întemeiată pe principiile legii concursuale, în sensul căreia față de un institut de bani, a căruia liquidare a luat-o asupra sa Centrala, să nu se mai poată ordona deschiderea concursului.

Director executiv a Centralei institutelor de bani va fi numit — precum este informat „M. P.“ — dl *Victor Elischer*, inspectorul Centraiei din Budapesta a „Băncii Austro-Ungare“, care ca referent a direcțiunii budapestane a băncii de emisiune este un temeinic cunoscător al relațiilor dela băncile din Ungaria. Viitorul director a Centralei este bine orientat și asupra organizației băncilor noastre și a activității „Solidarității“ noastre.

Societățile pe acții în anul 1915. Conform unor date statistice recente, în anul expirat, 1915, s'au fondat în Ungaria 86 de societăți pe acții, față de 211 în anul 1914, capitalul acestor 86 de societăți se cifrează cu K 43·6 mil., față de K 69·9 mil. în anul precedent, în care ultimă cifră se cuprind și 3½ mil. capital străin. Urcările de capital, în 1915, s'au cifrat cu K 82·4 mil. (în 1914 K 93·1 mil.) sumă la care participă 76 de institute (1914: 196). Reduceri de capital și liquidări au avut loc, în 1915, la 134 de institute (în 1914 la 231) în sumă de K 69 mil. (în 1914 K 103 mil.). Creșterea curată a capitalului societăților pe acții a fost deci în 1915 de K 56.972,400.—, față de K 59.937,333 în 1914 și K 154.351,801 în 1913.

Tezaurul public ungar. În primul semestru al anului 1914 situația tezaurului public ungar arată la administrația ordinară și extraordinară în total un deficit de K 64.938,000, față de care pe alte terene se prezintă un excedent de K 36.893,000. Contul datoriilor de stat arată o creștere curată de K 246.273,000. Contribuțiile directe au depășit preliminarul, d ex. contribuția după emisiunea de bancnote cu K 6.096,957; producția de sare cu K 301.278. Din contră s'au redus veniturile la Căile ferate de stat cu K 26.967,259.—; la contribuția de consum cu K 6·9 mil., la contribuție asupra zahărului cu K 6·4 mil. Veniturile monopolului sării asemenea s'au redus cu K 2·5 mil.; veniturile pădurilor statului cu K 894,926; monopolul tutunului cu K 768,882. Din plus-cheltuieli cade asupra căilor ferate de stat K 25·7 mil.; asupra fabricii de fer a statului de K 7·35 mil. și asupra monopolului sării K 402,425.

Inventarul statului prezintă valoarea averii mobile a statului cu K 5,614.817,589, iar bilanțul de avere active totale de K 9,941.868,846, față de care sumă datoriei de stat se cifrează cu K 6,442.497,382.

Cumpărările de cereale din România. Se anunță semioficios, că după tratative de peste patru săptămâni, între centralele de export române, austro-ungare și germane s'a încheiat un contract, pe baza căruia se vor exporta din România 50 mii vagoane de cereale pentru puterile centrale. S'a căzut de acord asupra prețului, asupra taxei de export, asupra intervalului exportului și a mijloacelor de transport. Germania și Austro-Ungaria va pune la dispoziție vagoanele necesare. Exportul se va face parte (30,000 vagoane) pe căile ferate, parte (20,000) pe Dunăre. Pe baza acestui contract încheiat se va cumpăra de cătră Germania și Austro-Ungaria încă alte 50 mii vagoane. Terminul de furnizare a primei comenzi este dela 1 Ianuarie până la la 1 Aprilie 1916. Din aceste 50 mii vagoane — 20,000 sunt cu grâu, 10 mii porumb, 7500 orz 5000 ovăș, 5000 fasole și 2500 mazăre.

Plata taxelor de export, asupra cărora s'au ivit ivit divergențe între cumpărători și vânzători, se va face integral în aur. Totalul acestor taxe poate fi eva-

luate la 25 milioane Lei, din care Lei 12.5 mil. se vor depune în aur la Banca Națională a României, iar cealaltă jumătate la „Reichsbank“ în Berlin. Cursul marcei va fi socotit cu Lei 1.20 fix.

Necrolog. Ioan Petroviciu, membru în comitetul de supraveghiere al institutului de credit și economii „Grănițerul“ a decedat în 11 Decembrie n. 1915.

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 3 Decembrie 1915 în comparație cu 5 Decembrie 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 297.336,160 și anume: aur (monete) Lei 185.434,028, aur depozitat L 31.525,000, aur (lingouri) L 290,000, disponibil și trate considerate ca aur L 80.980,132, (în 1914 L 210.706,745 și anume: aur (monete) L 153.906,745, aur depozitat —, aur (lingouri) 100,000, disponibil și trate cons. ca aur Lei 56.700,000). Argint și diverse monete: Lei 351,704 (în 1914 Lei 773,601). Efecte scontate Lei 196.704,551 (în 1914 Lei 248.930,124). Imprumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 40.796,967 (în 1914 L 151.054,960). Imprumul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Imprumul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3% aur (1914 și 1915): L 282.358,473 (în 1914 Lei —). Casele de împrumut pe gaj agricult. și industriașilor: Lei 25.675,626 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 10.686,253 (în 1914 Lei 11.995,532). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.304,077 (în 1914 Lei 16.645,777). Efectele fondului amortizărilor, imobililor, mobililor și mașinilor Lei 3.908,181 (în 1914 Lei 4.014,281). Imobile Lei 6.751,063 (în 1914 Lei 6.747,431). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.110,013 (în 1914 Lei 1.104,621). Cheltuieli de administrațiune: Lei 1.619,237 (în 1914 Lei 1.461,174). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 139.073,741 (în 1914 Lei 130.715,195). Bônuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 182.932,636 (în 1914 Lei 320.372,234). Conturi curente: Lei 17.417,551 (în 1914 Lei 41.600,456). Conturi de valori: Lei 21.624,668 (în 1914 Lei 23.501,717). Conturi diverse: L 37.162,288 (în 1914 Lei 23.495,592).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 40.090,588 (în 1914 L 37.493,846). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.988,040 (în 1914 L 5.607,592). Bilete de bancă în circulațiune: L 750.284,185 (în 1914 Lei 570.012,262). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 7.362,819 (în 1914 Lei 9.314,189). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 77.816,871 (în 1914 Lei 40.769,786). Efecte și alte valori de restituit: Lei 622.006,377 (în 1914 Lei 451.087,429). Conturi diverse: Lei 73.528,384 (în 1914 Lei 74.297,700).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul băncilor române“ pe anul 1916.

— Anul XVII. Redactor: Constantin Popp. —

(Sibiu: Tipogr. arhidiecezană, 1915. Prețul K 4.30 incl. porto).

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria a apărut în zilele acestea, în formatul obișnuit și în extensiune de 18 coale tipar.

În partea calendaristică, acest Anuar, conține ca și în anii trecuți număroase îndrumări și notițe de interes și folos pentru cercurile băncilor ca și pentru ori și cine:

Mărimea normală a bancnotelor. Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor Băncii Austro-Ungare; Timbrele de documente în circulație; Chei pentru calcularea intereselor; Competințe de timbru, ce obvin mai adeseori în practica băncilor; Competința de timbru a registrelor, Scala de timbre; Tarifa telegramelor și postală și Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține pe 15 coale (245 pag.) datele privitoare la 147 de institute de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca generală de asigurare», dela 69 de însoțiri de credit și dela 13 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividendă pe ultimii 3 ani, termenul de prescripțiune a cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății, Mai departe: numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe anul 1914, distribuirea profitului net și al cuotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii; în fine bilanțul ei pe 1914.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1914» urmează două sumare; unul după sedii, arătând în cari orașe și comune, ce întreprinderi românești sunt și altul, alfabetic, cuprinsând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1916 legat în pânză este K 4.30, incluziv porto și se poate comandă la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu — Nagyszeben.

1916.

Invitare la abonament.

Anul XVIII.

Cu începerea unui an nou, anul al XVIII-lea de existență al revistei noastre, adresăm on. noștri abonați de până acum rugarea, să binevoiască a-și înoi din bună vreme abonamentul pe anul 1916, ca expediarea regulată a revistei noastre să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, în preajma căruia stăm, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonați, ci vor intra în șirul abonaților și alți număroși cititori și prieteni ai revistei noastre.

On. noastre institute de bani și membre ale «Solidarității», de a căror binevoitor sprijin ne-am bucurat și în trecut le rugăm a ne face părtași de aceasta și în anul, ce vine, folosindu-se cât mai adeseori și ori de câte ori se ivește necesitatea, de coloanele revistei noastre pentru inserarea publicațiilor lor oficiale: bilanțul anual, convocarea adunării generale, concurse și altele.

Folosim ocazia aceasta pentru a adresa și on. noștri abonați restanțieri — institute, ca și particulari — rugămintea, ca deodată cu prenumerarea revistei noastre pe anul 1916, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Prețul de prenumerare al «Revistei Economice» rămâne și pentru anul 1916 neschimbat:

K 12 — pe un an
și K 6 — pe $\frac{1}{2}$ an

Comandele de abonament, precum și inserțiunile rugăm a le adresa la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu — Nagyszeben.

SUMAR.

Pro veritate — Uniunea economică a Puterilor centrale. — Acțiunea de colonizare a băncilor săsești. — Importul de porumb din România. — Revista financiară: Situațiunea. — Afaceri de dare: Terminele reducerilor de dare, Competința de timbru a împrumutului nerealizată, Competințele erariale ale societăților pe acții licidate. — Cronică: Comunicat oficial dela «Albina» din Sibiu, Nou censor român la «Banca Austro-Ungară», «Victoria» din Arad pentru scopuri culturale și de binefacere, Centrala institutelor de bani, Societățile pe acții în anul 1915, Tezaurul public ungar, Necrolog, Cumpărările de cereale din România, «Banca Națională a României». — Bibliografie.

Adunați cocenii de cucuruz!

E meritul războiului că am învățat să cruțăm!

Aceasta se manifestă mai ales la produsele economice. Astăzi se prețuiesc multe, cari până acum peste tot nu au fost luate în considerare.

Acuma e timpul pentru sfârmitul (smicuratul) cucuruzului. Până acuma au fost cocenii cucuruzului o rămășiță fără preț! Astăzi însă nu mai sunt așa!

Nu aruncați cocenii de cucuruz pe gunoiu, nu-i ardeți fără scop!

Moara cu cilindre din Sănmărtin (Dicsőszentmárton) cumpără acești coceni cu bani scumpi și plătește pentru toată 100 chlgr. K 350.

Atențiune!

Fiecare să adune coceni și să-i vândă la moara cu cilindre!

Mai consult e dacă în fiecare comună să află una sau două persoane, cari pentru o plată corăspunzătoare adună acești coceni pentru moara cu cilindre.

Cine e aplicat la acest serviciu să se înștiințeze la noi.

Sănmărtin-Dicsőszentmárton în Decembrie 1915.

Prima moară cu cilindre din valea Târnavei mici

„Albina“ institut de credit și de economii.

(3-3)